

Szaktanári Szakmódszertani iskolai gyakorlat

Tájékoztató

A Szaktanári Szakmódszertani iskolai gyakorlat célja a szaktárgyak tanítására történő felkészítés. A szaktárgyi hospitálások hozzájárulnak a tanulók nevelésével-oktatásával kapcsolatos tapasztalatszerzéséhez. A gyakorlat során, a hallgatók önálló szaktárgyi órákat, foglalkozásokat tartanak, önállóan részt vállalnak a mérnöktanári szakképzettséghez kapcsolódó feladatokból, egyéni és társas tapasztalatokat szereznek a tanórai és tanórán kívül végzett tanítási-nevelési tevékenységekből. A hallgatók megismerik az iskolai életet, a pedagógusokkal, a szülőkkel való kommunikációt, a szaktanár tanórai és tanórán kívüli tevékenységeit, a tanulókkal való egyéni foglalkozást, együttműködést, a tanítási, tanulási, nevelési folyamatokkal összefüggő tanári feladatokat, és alapszabványokat szereznek ezekkel kapcsolatban.

Tartalomjegyzék

I. A gyakorlat fő elemeinek listája	2
II. Gyakorlat helyének kiválasztása	4
III. A gyakorlat elemeinek leírása	6
Hospitálás	6
A választott téma oktatása = Saját órák	6
A vizsgatanítás teljesítése	7
Portfólió	8
IV. Szükséges dokumentumok	9

I. A gyakorlat fő elemeinek listája

1) Gyakorlat helyének kiválasztása

A TMPK által kijelölt gyakorlóiskolában vagy befogadó nyilatkozat elfogadása esetén saját választású intézmény(ek)ben. A hallgató szaktanulmányi iskolai gyakorlatát az egyetem tantárgyi oktatója vezeti. Az iskolában mentortanár segíti a hallgató munkáját.

Adminisztráció: "Befogadó nyilatkozat" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

2) 2 óra közös hospitálás

2 óra megtekintése, közös értékelése, megbeszélése az egyetem oktatójával és az iskola mentortanárával (Tervezett időpont: egy márciusi péntek délelőtt, 2-4. órában.)

Adminisztráció: "Hospitálási igazoló lap", "Hospitálási napló" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

3) 2 óra egyéni hospitálás

2 óra megtekintése, értékelése, megbeszélése a mentortanárral.

Adminisztráció: "Hospitálási igazoló lap", "Hospitálási napló" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

4) Egyéni egyeztetés

A tanterv, a tanmenet, és a konkrét osztály sajátosságai alapján tanítandó témakör és időpontok kiválasztása és egyeztetése a helyi mentortanárral és az egyetemi oktatójával

Adminisztráció: "Tanítási és vizsgatanítási terv" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

5) Legalább 12 tanóra megtartása a hallgató specializációjának megfelelő, ágazati alapoó vagy szakmai tantárgyak programjából

Tanítás, a mentortanárral és az egyetemi oktatóval előzetesen egyeztetett/ bemutatott és velük megbeszélte óravázlatok alapján. Az órák után közös elemzés és értékelés a mentortanárral. A tapasztalatok (saját és külső reflexiók) folyamatos felhasználása, beépítése a következő órákba.

Adminisztráció: "Teljesítésigazolás", „óravázlatok” (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)

6) Vizsgatanítás (ami beszámít az előírt 12 tanórába)

Előzetes egyeztetés után, a hallgató megküldi vizsgatanítása tanóratervét a mentortanárának és egyetem oktatójának jóváhagyásra. Az oktató és mentortanára megtekintik a vizsgatanításra kiválasztott tanórát, amely nem lehet csupán ellenőrző, dolgozatíró óra. Nem megfelelő színvonalú vizsgatanítás esetén az egyetem oktatója és az iskolai mentortanár újabb vizsgatanítás megtartását írhatja elő.

7) A mentortanár féléves értékelése

A mentortanár szöveges értékelést készít, érdemjegyet is javasol! A záróértékelést az egyetem oktatója adja, reflektív értékeléssel kiegészítve azt.

Adminisztráció: Mentortanári értékelés (nincs kötött formátum)

8) A hallgató önértékelése

Önértékelés (önreflexió) a gyakorlati képzés során elért eredményekről és fejlesztendő területekről (az iskolai gyakorlaton megélt fejlődési folyamat, annak állomásai, pozitív és negatív tapasztalatok).

Adminisztráció: Önértékelés (min. 2 oldal, nincs kötött formátum)

9) Az összegyűjtött dokumentumok leadása (feltöltése) portfólió kezelő rendszerbe

A tantárgy Moodle kurzusában legkésőbb a 13. oktatási héten.

II. Gyakorlat helyének kiválasztása

A gyakorlat helyszíne az alábbi lehetőségek közül választható:

- A) TMPK által kijelölt gyakorlóiskola, vagy
- B) a hallgató által egyeztetett és kérvényezett középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola mint befogadó intézmény), ahol a hospitálás és a tanórák előírt óraszámának minimum 50%-át teljesíti a hallgató (lehetőség van arra, hogy a teljes gyakorlatot ebben a formában teljesítse a hallgató),
- C) képzőközpont / vállalati képzés / felnőttoktatás / felsőoktatási vagy szakképzési duális képzőhely / felsőoktatás / kizárólag az informatika specializáció hallgatói számára általános iskolai Digitális kultúra tantárgy oktatása, ahol a hospitálás és a tanórák előírt óraszámának maximum 50%-át teljesítheti a hallgató.

A) eset - a TMPK által kijelölt gyakorlóiskola esetén:

- A gyakorlóiskolai mentortanárral egyeztetni kell a hospitálások helyét és idejét,
- továbbá a tanítandó témát, és ennek időbeli ütemezését (ezt az egyetemi oktatóval is egyeztetni kell).
- A kijelölt gyakorlóiskolában történik az egyéni hospitálás, a tanítás és a vizsgatanítás is.

B) eset - a hallgató által egyeztetett és kérvényezett középfokú iskolarendszerű szakképző (befogadó) intézmény esetén:

- A hallgatónak kell benyújtania a fogadó intézmény nyilatkozatát ("Befogadó nyilatkozat")!
- A befogadó iskolának kell a hallgató befogadásáról nyilatkoznia és vezetőtanárt/mentort biztosítania.
- A mentortanár az iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola) oktatója legyen, rendelkezzen szakirányú felsőfokú végzettséggel és legalább 5 éves szakmai gyakorlattal.
- **A Befogadó nyilatkozat beküldésének határideje: a regisztrációs hét utolsó napja.**
 - A kitöltött nyilatkozatot kérjük e-mailben megküldeni Holik Ildikó részére a holik.ildiko@uni-obuda.hu címre,
- A középfokú iskolarendszerű szakképző intézményben (technikumban, szakképző iskolában) teljesítendő az előírt hospitálások és tanórák legalább 50%-a, azon belül a vizsgatanítás is.

C) eset - nem középfokú vagy nem iskolarendszerű intézmény esetén:

- Amennyiben a hallgató más gyakorlóhelyen, nem középfokú, nem iskolarendszerű képzésben is hospitál / tart órákat, foglalkozásokat (képzőközpontban / vállalatnál / vállalkozásnál / felnőttoktatásban / felsőoktatási / szakképzési duális képzőhelyen / felsőoktatásban), legalább 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkező mentor segíti a munkáját és igazolja a gyakorlati alkalmakat.
- Az Összefüggő iskolai gyakorlat követelményeinek maximum 50%-át teljesítheti így módon a hallgató.

A hallgatónak csak egy befogadó nyilatkozatot kell leadni, amelyet a középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény állít ki. **Ha a hallgató Befogadó nyilatkozatot nem ad le, akkor a TMPK gyakorlóiskolájában kell az oktatási tevékenységét teljesítenie!**

III. A gyakorlat elemeinek leírása

Hospitálás

Felkészülés a saját órák megtartására; a csoport és a téma megismerése és megfigyelése pl.

- milyen következtetéseket vont le a történetekből, milyen kihívásokkal, problémákkal szembesült a tanár; hogyan oldotta meg ezeket, milyen előnyökkel, hátrányokkal járt ez;
- milyen alternatív megoldási lehetőségek lehettek volna; hogyan tudja ezt felhasználni saját gyakorlatában, mire kell odafigyelnie stb.
- Elsősorban nem az óra tartalma a megfigyelés tárgya, hanem a tanár és a diákok tevékenységei, kommunikációja és együttműködése. Próbálja felismerni, megérteni a tanári rutinból, tapasztalatból származó célkitűzéseket, megoldásokat, indokokat és magyarázatokat!

Az óra utáni rövid megbeszélés és beszélgetés egy lehetséges forgatókönyve:

1. A mentortanár bemutathatja a csoportot, a szerinte lényeges háttér-információkkal kiegészítve,
2. a hallgatók beszámolhatnak az észrevételeikről,
3. a mentortanár és az egyetemi oktató kiegészítheti, pontosíthatja ezeket, kiemelhetik az esetleges további hasznos tapasztalatokat pl. a kitűzött és az elért oktatási cél megbeszélésével.

A választott téma oktatása = Saját órák

Tartalmilag fő szempont: **egy összefüggő téma** teljes tanítása, benne minimum ismeretközlő, gyakoroltató, ellenőrző részekkel. Ha ez egy osztállyal nem megvalósítható, akkor erősebb prioritás, hogy minden fő rész tanításában gyakorlatot/tapasztalatot szerezzen a hallgató, felhasználva, megvalósítva a korábban tanultakat. Lehetőleg csak akkor tartsa meg ugyanazt az órát több, különböző csoportnak, ha várhatóan ebből újabb tapasztalatokat tud szerezni, és a korábbi csoportnál levont következtetéseket, felmerült ötleteket fel tudja használni a későbbi csoportban is.

A hallgatók a félév folyamán **legalább 12 órát/foglalkozást** tartanak a specializációjuknak megfelelő ágazati alapozó vagy szakmai tantárgyak programjából (12x45 perc).

A gyakorlat magában foglalja az óravázlatok elkészítését, a tanításra való önálló felkészülést, feladatok kidolgozását, ellenőrzését, javítását, a mentortanárral és az egyetemi oktatóval folytatott előzetes konzultációkat és az utólagos értékeléseket.

Az óravázlatokat elsősorban- és előzetesen az iskolai mentortanárral kell egyeztetni. Az ő véleménye meghatározó a tanórának az adott intézményben történő megtarthatóságát illetően.

A vizsgatanítás teljesítése

A gyakorlat része egy vizsgatanítás megtartása. Budapesti vizsgatanítás esetén az egyetemi gyakorlatvezető oktató személyesen vesz részt a tanórán. Nem budapesti vizsgatanítás esetén az egyetemi oktató online formában kapcsolódik be, vagy ha ez technikailag nem megoldható, akkor a hallgató videófelvételt is készíthet az óráról és azt megoszthatja az egyetemi oktatóval. (A gyakorlóléhelyre vonatkozó adatvédelmi előírások előzetes egyeztetése/ betartása ilyen esetben a hallgató feladata.)

A vizsgatanítás időpontját és módját az egyetemi oktatóval előzetesen (min. 2 héttel előtte) egyeztetni kell!

A vizsgatanításon részt vesz a hallgató középiskolai mentortanára is.

Portfólió

A tantárgy Moodle kurzusában összegyűjtve, átlátható (könyvtár) struktúrába rendezve, logikus, egyértelmű és azonosítható fájlneveket használva kell elhelyezni a gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumokat, képeket és segédanyagokat! (Ezekre a dokumentumokra a képzés végén, a záróvizsga portfólió összeállításához is szüksége lesz.)

A. Az aláírásokat tartalmazó eredeti dokumentumok digitalizált változata:

1. Hospitálási igazolások,
2. tanítási igazolások,
3. mentortanár szöveges értékelése érdemjegy javaslattal,
4. egyetemi oktató záróértékelése.

B. Minden egyéb, a gyakorlathoz kapcsolódó állomány:

1. Hospitálási jegyzőkönyvek (4 db),
2. óravázlatok mellékleteikkel együtt (10 db),
3. önértékelés (min. 2 oldal).

Leadási határidő: legkésőbb a 13. oktatási hét vége.

Célszerűbb korábban feltölteni az előírt dokumentumokat a Moodle kurzusba, hogy az esetleges hiányosságok javítása, megtörténhessen a szorgalmi időszakban.

IV. Szükséges dokumentumok

Letölthetők a <https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/> oldalról.

■ Befogadó nyilatkozat

Ha nem a TMPK-val szerződött gyakorlóiskolában végzi a gyakorlatot, hanem a saját maga által választott intézmény(ek)ben, akkor a középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola) ebben a dokumentumban nyilatkozik a hallgató befogadásáról és a mentortanár biztosításáról.

A TMPK gyakorlóiskolaival nem kell ilyet kitölteni!

■ Hospitálást igazoló lap

Az órát tartó tanár aláírásával igazolja a jelenlétet.

■ Hospitálási napló

A hallgató dokumentálja megfigyeléseit. Formátuma nem kötött, de jellemző a két hasábos tördelés, *baloldalon* a tanórai történések leírásával, *jobboldalon* a saját megfigyelésekkel, értékelő jegyzetekkel.

■ Tanítási és vizsgatanítási terv

A hallgató tölti ki az iskolai mentortanártól kapott órarendi információk alapján, majd elküldi elektronikusan az egyetemi gyakorlatvezető oktatójának. Az aláírt, eredeti példányt szintén az egyetemi oktatónak juttatja el mihamarabb, leadási határidő az első időpontot megelőző hét.

Ha más - befogadó oktatási intézményben-, teljesíti a tanítási gyakorlatot, mint a vizsgatanítást, akkor külön "Tanítási és vizsgatanítási terv"-et töltsön ki mindkét helyszínhez!

"**A vizsgatanítás időpontja**" rész első oszlopában ("**Javasolt**") a Hallgató megjelölheti az általa vizsgatanításra javasolt órá(ka)t. Az "**Egyeztetett**" oszlopban az egyetemi oktató rögzítheti a vizsgatanítás kitűzött és egyeztetett időpontját.

"**A tanóra ideje**" oszlopba az óra kezdési és befejezési időpontját (óra: perc) kell írni (nem az óra sorszámát).

"**Az óra témája**" oszlopba az óra legfontosabb témaköreit is rögzítse!

A hallgató figyeljen arra, hogy az "**Osztály**" és "**Terem**" adatok alapján egyértelműen meg lehessen találni az óra helyszínét!

■ A mentortanár értékelése

A teljes félévi munkát értékeli a mentortanár, nem csak a vizsgatanítást!

Az aláírt értékelést a hallgató juttatja el az egyetemi oktatójának, a többi eredeti

dokumentummal együtt.

Ha adminisztratív, személyes vagy pedagógiai okok ezt indokolják, a mentortanár közvetlenül is eljuttathatja az egyetemi oktatójának postán vagy személyesen a szakmódszertani iskolai gyakorlat értékelését, legkésőbb az utolsó előtti oktatási héten.

■ **Önértékelés**

Minimum 2 oldal, nincs kötött formátum.

Néhány ajánlott téma: Hogyan értékeli a hallgató saját munkáját és saját fejlődését? Milyen célokat tűzött ki, ezek közül melyeket és mennyire sikerült elérnie? Milyen nehézségekbe ütközött, ezeket hogyan oldotta meg? Milyen további fejlődési irányokat tűz ki a gyakorlatot követően?